

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopenj peti vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovijo, da pošiljanje ne preneha in da dobijo vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 22.— | Četrta leta . . . K 5-50
Pol leta . . . „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25.— | Četrta leta . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Klerikalni argumenti.

II.

Poleg nasilstva imajo klerikalci še dve sredstvi, s katerima se bojujejo proti svojim nasprotnikom. Ti sredstvi sta laž in obrečevanje, in v porabi teh sredstev so klerikalci prvi mojstri na svetu. Lagati, obrečevati in čast krasti, to so opravila, s katerimi se blagoslovljeni in neblagoslovljeni klerikalci najraje bavijo, ki jih izvršujejo s posebno ljubeznijo in pa s tisto zlobo, ki jo je pobožni naš kmet krstil „farško hudobnost“.

Klerikalci spekulirajo vedno na najnižje instinkte ljudstva, dobro vedo, da v poštenem političnem boju ne morejo ohraniti svoje pozicije, da so izgubljeni, kakor hitro bi ljudstvo dobilo vpogled v dejanske razmere in jih mogle trezno presoditi.

Iz poročil, kar smo jih priobčili o zadnjih klerikalnih shodih, je bilo razvideti, na kako nečuten način se hujška ljudstvo proti politični stranki, ki zastopa narodna in svobodomiselná načela, kako pavšalno se grde in sumničijo vsi pripadniki te

stranke, oziroma celi stanovi, ki ne pripadajo klerikalni stranki. Na shodu v Logatcu se je oznanjalo, da liberalci „so advokatje, uradniki, trgovci, učitelji in bogatini“, ti pa da so „pijanci in ničvredni ljudje, ki se jih mora vsak pošten človek ogibati in varovati“. V Št. Gotthardu se je reklo, da liberalci so „oderuhi, kruti nenasitni brezverci“, v Ribnici pa je dr. Šusteršič trdil, da liberalna stranka nima drugega namena, kakor samopašnost, kakor da si žepe polni, in je proglasil vse liberalce za goljufe.

To je že vrhunec podlosti. In največja nesramnost je, če tako pavšalno sumničijo ljudje tiste stranke, v kateri se poleg mnogo jako poštenih in spoštovanja vrednih mož nahajajo največje pijavke. Ljudje, ki ljudstvo na najbrezvestnejši način molzejo in izsesavajo, ki to revno in pošteno ljudstvo sistematično korumpirajo ter mu z vsakovrstnimi zvijačami vzemo tudi zadnji krajcar. Koliko tisoč hranilničnih knjižic so ti ljudje že vzeli siromašnim ljudem in brez števila tementovorov kliče na ves glas, da ta druhal smrtno uro svojega bližnjika na najbrezvestnejši način izkorišča, da polni nikdar sito in nad vse razvpito bisago.

Advokatje, uradniki, trgovci, učitelji in bogatini, vsi so pijanci, ničvredni ljudje, oderuhi in goljufi. Znani Vencajz, čigar osebna dostojnost je seveda vzvišena nad vsak dvom, je tem dodal še notarje. Pošteni so na Kranjskem samo še duhovniki in taki klerikalci, kakor sta dr. Šusteršič in Vencajz!

S tem pavšalnim grdenjem in zasramovanjem hočejo klerikalci naščuvati maso ljudstva, tiste najrevnejše sloje, ki so dajo voditi klerikalcem, proti inteligentnim stanovom vseh vrst, ne izvzemši uradnikov, katerim se je v Logatcu očitalo, da ničesar ne delajo, da so lenuhi, ki zastoj svoje plače vlečejo in povrh na starost, dasi si nobeden pri delu ni hrbta zlomil, dobivajo še lepe penzije.

Če tako ščuvanje zoper uradništvo, ni naravnost infamija, potem res ne vemo, kaj naj se še tako imenuje. Uradništvu mora vsak pošten, resnicoljuben človek

priznati, da v obče svoje težavne naloge izvršuje vestno in z veliko požrtvovalnostjo, da pri vsem svojem delovanju kaže razumevanje za ljudske potrebe in koristi. Naše uradništvo ima z malimi izjemami več srca za ljudstvo, kakor cela klerikalna stranka!

In kako slabo pristojta duhovniku, govoriti na tak način o uradništvu, duhovniku, ki ima vsak dan 24 ur prostih, pa tako krasne dohodke, da po smrti navadno zapušča lepe tisočake, če ni svojih dohodkov v dobre namene porabil, kar se tudi včasih zgodi, čeravno le redkokdaj!

Nasilstvo in natolcevanje najnižje vrste so torej argumenti, s katerimi si skuša klerikalna stranka omajano svoje stališče ohraniti. Šusteršič pa pri tem podlem hujškanju tudi ni pozabil sam nase. Delal je v Ribnici tako umazano reklamo za svojo pisarno, da bi se je sramoval najzanimnejši židovski advokat tam kje v Galiciji. Znano je, da spada Šusteršičeva pisarna med tiste, ki največ neso. Duhovščina mu zganja klijente in moč zasluži toliko, da se čisto nič ne pretirava, ako se reče, da se mu godi prav sijajno. In ta moč, čigar ekspenzari so zasloveli po celi deželi, ki še nikdar ni dal krajcarja v kak naroden, ali sploh dober namen, ki še pojma nima o tem, kaj je narodni davek, ki še nikdar ni prsta ganil, če ni bil plačan, gre na tako prostaški način ščuvati kmetsko ljudstvo proti svojim stanovskim kolegom in n jim očitati njihove dohodke. To ni prvi slučaj, da je dr. Šusteršič, ki bi lahko samo od tega, kar zasluži pri klerikalnih zadrugah, nabral lepo premoženje, na tak umazan način lovil klijente, ter s tem celemu advokatskemu stanu delal sramoto. Ali bo to odvetniška zbornica še dolgo molče gledala? Ali mar misli odvetniška zbornica, da Šusteršičev nastop ne spada pod § 10. odvetniškega reda, ki pravi: „Der Advocat ist überhaupt verpflichtet, durch Redlichkeit, und Ehrenhaftigkeit in seinem Benehmen die Ehre und Würde des Standes zu wahren“?

Dovolj! Čitatelji razvidijo iz tega resuméja pojavov na zadnjih klerikalnih shodih, da klerikalna stranka že ne

more svoje pozicije drugače braniti, kakor z najpodlejšim ščuvanjem, s pavšalnim grdenjem in zasramovanjem. Stranka, ki skuša svojim nasprotnikom priti z lažjo, z obrečevanjem in s častikrajo do živega, ker njenemu gospodarskemu, narodnemu in političnemu delovanju ničesar očitati ne more, taka stranka stoji pred propadom.

V Ljubljani, 31. avgusta.

K položaju.

„Grazer Tagblatt“ je dobil z Dunaja poročilo, da se vrne jutri cesar z Dunaja ter začne s poslanci avdienco glede političnega položaja. Neki češki list je prinesel isto vest ter dostavlja, da pokliče cesar zlasti „renitentneže“. Koerber misli sedaj baje na odpravo sedanje ustave, katero nadomesti z oktroiranjem druge. Danes ima mladočeškega kluba izvrševalni odbor v Pragi svojo sejo o položaju, o katerem je baje natančno informiran. Na tej seji se menda odloči usoda parlamenta, kajti če sklenejo Mladočehi, da bodo obstrukcijo nadaljevali, je baje gotovo, da se razpusti parlament. Kakor poroča „Politik“, mladočeški poslanci še niso jedini, ali začne odločno opozicijo ali obstrukcijo.

Afera Riedl.

Dunajski krščanski socialisti so znani kot najhujši demagogi, ki brutalno terorizirajo vse stanovce, in ki z najnižjimi sredstvi strahujejo zlasti uradništvo in učiteljstvo. Kdor neče trobiti v klerikalni rog dr. Luegerja, je izgubljen. Zato pa je bila tekem antisemitskega regima odstavljena že cela vrsta uradnikov in učiteljev. Svoje prepričanja ne sme imeti nihče, sicer ga postavijo nižjeavstrijski klerikalci na suho. V tem pa jih, žal, podpira še vlada! Učiteljstvo je na Nižjeavstrijskem, zlasti pa na Dunaju jako prosvetljeno. To je naravno, saj ponuja Dunaj največ prilike, da se človek izlaska omika. Naravno pa je tudi, da to prosvetljeno učiteljstvo ni klerikalno, nego ali nacionalno ali socialdemokratično. Mnogo je seveda tudi takih, ki se iz strahu za svoj obstanek za politiko sploh ne upajo brigati, ali ki se delajo celo klerikalce, a v

LISTEK.

Marsikaj iz Rusije.

Spisala Marica II.
(Dalje.)

Prej sem pisala, da je duša ruskega življenja . . . samovar. Da, da, a še bolj omiljuje domači krog ruska žena, visokonaobražena, a nežna in sramežljiva ženska, katere umeva svojega soproga in ga priklepa nase.

Veste, kaj si upam trditi? Da na svetu ni tako surovega in upornega moža, ki bi ne uklonil glave pred plemenito žensko, katere ga proučava in spoznava in na podlagi teh rezultatov ravna z njim. A prosim, svojega mnenja ne vsiljujem nikomur, ker ne morem govoriti iz lastne skušnje, a človek po svetu mnogo vidi in sliši . . .

Poznavalec ruskih razmer mi bo nemara dejal: „A tam cvete klubno življenje!“ Da, a ti klubi skoz in skoz niso nič drugega, nego nekako rodbinsko življenje v povečanem merilu. Izjeme so tudi, da, da, a ogromna večina se drži starega ruskega bita in le ta je zdrava in prelestna družba.

Gledališče je jako priljubljena zabava, ki se pa ne uživa in uvažuje zgolj kakor zabava, ampak se goji iz višjih namenov. In kako se igra na ruskih odrih! Prelest, vam pravim, prelest! Kritika je jako ostra, občinstvo razvajeno in težko zadovoljivo, kajti tam je malo takih, ki si mislijo, da si z boljšim sedežem kupijo tudi že umevanje umetnosti! . . . Podrobneje o tem hočem govoriti o drugi priliki, recimo v prihodnji gledališki sezoni, ko se sama bolje seznanim v tej stvari.

Za danes samo to še, kar bi niti Slovincem ne škodovalo, da bi vpeljali v Ljubljani to navado. Meni vsaj se sledeča uredba dozdeva jako pametna, praktična in tudi v nas mogoča. Vsak obiskovalec gledališča je namreč prisiljen plačevati nekaj davek od svoje zabave za dobrodelne namene. Kako plemenito, ne? Ta davek pa ni za vse enak, ampak se ravna po novčarkah. Čim boljše mesto si moreš plačati, tem večji bo tvoj prispevek za uboge. In to je že tiskano na vsakem gledališkem lepaku. V nas bi se dalo na ta način kaj vrlo pomagati „Družbi sv. Cirila in Metod“. Na lepakih je tiskano tako-le: Več kolon . . . V prvi je naznačena cena sedeža . . . netto, v drugi garderoba, ki je za vse enaka,

v tretji koloni je natančno po procentih za vsako vrsto sedežev izračunjen prispevek v dobrodelne namene, in v četrti je skupna cena biljeta, katero mora vsak plačati, ako hoče iti v gledališče! V nas bi nemara to škodovalo obisku gledališča, a saj se da stvar poskusiti in pregledati od vseh strani! Malce požrtvovalnosti več bi pa tudi ne bolelo posameznika tako, kakor se čuti njeno pomanjkanje v celoti! In prosim vas! Kdor že plača 30 kr., plača 2 ali 3 kr. povrh, saj jih žrtvuje za narod. In ravno to bi se dalo vpeljati pri koncertih! Seveda zmerno.

Gledališčne predstave se prirejajo tudi za priprosto ljudstvo po mestih in vaseh, a kjer ni možno improvizovati gledališča, tam si pomagajo z zabavno-poučnimi predavanji in z „laterno magico“. Na izobrazbo vojaštva je ravno tako obrnjena pozornost, kar se tiče gledališč, kakor na to vseobčne množice. Gledališče se v Rusiji goji in izkorišča kakor vzgojevalna sila.

Le-ta ruska množica pa ni tako temna, kakor navadno meni razsvetljeni zapad! Ah, prosim, poslušajte! Rusko življenje me je zanimalo na vseh koncih, in z ljubeznijo sem se potapljala vanje. Tako sem tudi rada zahajala na bazar. Kaj je

to? To je velikanski prostor, kakor so v nas n. pr. vojaška vežbališča, in ta prostor se uporablja za vsakdanji trg. Na stotine mužikov vozi vsak dan svoje produkte na bazar, kjer jih razpečava tako nekako kakor v Ljubljani „na plac“, le s to razliko, da so v Harkovu, ki ima 180 000 žiteljev, trije taki ogromni bazari in mnogo manjših, na katerih so postavljene lesene hišice in šotori za kupčijo. Na takem bazaru ti pride najprej „na muho“ ogromna hiša, visoka kakor kakšna cerkev in tudi zidana v tem žanru. Na obeh konceh so velikanska steklena vrata, zunaj in znotraj okoli in okoli klobasnje in prodajalnice delikates, notri pa so v sredini po dolgem klopi (pudli), na katerih se prodaja vsak dan hleb (po funtih, katerih gre približno 2½, na naš kilogram ali pa komadoma) in radi tega se imenuje to zidanje hlebnja. Od najfinejšega peciva do črne kruha najdeš vse, kar je kruhove podobe, la naših žemelj ne, no te nadomeščajo ruske bulke. Poleg hlebnje se začnejo drugi oddelki. Tu so mlekarice in druge branjevke, tu ponujajo sir, maslo, smetano, kliče te z najlaskavejšimi imeni: „Tjótja (teta), mátuška, golúbuška rodnaja itd. itd., vmes pa te tudi preseneti „madame“ in osebni zaimek „vi“. Tam je ribji

srcu svojem so takisto hudi antiklerikalci. V volilnem okraju Gessmanna je bil šolski voditelj neki Riedl, ki si je pridobil v Schlagu velike zasluge za izobrazbo občinstva, saj je ustanovil kmetijsko družbo in delavsko izobraževalno društvo. V obeh družtvih je bil Riedl jako delaven ter je storil vse, da si ondotni narod pridobi strokovne in splošne omike. Toda Schlag ni klerikalen, in to je Gessmanna izzvalo, da je ovadil Riedla dež. šolskemu svetu, ki je Riedla kot socialdemokrata odstavil. Naučno ministrstvo pa je to kazni potrdilo, češ, da je bil pristaš stranke, ki „dela očitno na to, da se sedanji državni in družabni red uniči“. Riedl je sicer dokazoval, da ni socialni demokrat, in da če bi tudi bil, ni povoda, odstaviti ga, kajti socialni demokrati so celo drž. poslanci in občinski svetniki, na Francoskem tudi ministri, ki drž. in družabnega reda gotovo ne uničujejo, nego ga hočejo le reformirati. No, Riedl in tovariši so odstavljeni, „ker so strankarji“, klerikalni učitelji pa baš kot klerikalni strankarji žanjejo priznanja in nagrade. Taka je klerikalna pravičnost!

Vojna na Kitajskem.

„Daily Telegraph“ poroča iz Šanghaja: Kitajci so bili 23. t. m. pri Tehsu popolnoma poraženi. Princ Tuan in 1500 mož je baje padlo. Druge so Japonci pregnali iz pokrajine Čili. „Standard“ pa javlja: Yuanšikai je dosegel veliko zmago nad boksarji in cesarskimi četami iz Pej-canga in Hosiwuja. 1500 mož je padlo. Te dve vesti se popolnujeta, a obsegata obe isto. V južnem delu Kitajske tudi še ni miru. V Kantonu je 27. t. m. okoli 200 roparjev opleniło štiri hiše. Iz Hongkonga pa poročajo, da so prišli na sled veliki zaroti, ki je imela namen nahujskati ves jug proti tujcem. Ameriška vlada pa je sklenila naprositi druge vlasti, naj sklenejo s Kitajsko mir.

Vojna v Južni Afriki.

Torej se je petdnevni boj pri Belfastu res končal tako, kakor se je pričakovalo splošno. Buri so se angleški premoči umaknili. Buller je 28. t. m. dopoldne zasedel Machadodorp, ki je bil ključ burskih pozicij, French pa je 29. t. m. zasedel Elandsfontein. Buri so se na to umaknili proti severju, a bežali niso, nego odmarširali v popolnem redu. Dundonaldovo konjeništvu jih je preganjalo do Helvetije, t. j. 10 km severno Macahdodorpa, dalje pa si niso upali, in ker radi hribovitega terena konji niso mogli dalje. Botha se je umaknil proti Lydenburgu, v takozvani Buschfeld. Ta Buschfeld je z nizkimi drevesi in gostim grmovjem porasten, močvirnat južnoafričanski gozd, v katerem bivati je nevarno. Angleži trpeli bodo na malariji, ker tega podnebja niso vajeni. V okrajih Zontpansberg in Spelonke se bo nadaljeval boj. Vse kaže, da Buri še dolgo ne bodo odnehali. Med tujci, katere so Angleži izgnali iz Južne Afrike, so dospeli na Dunaj še dni tudi Rusi. In ti so se izrazili, da na konec vojne še ni niti misliti, kajti Buri dobivajo od vseh strani pomoč, dohajajo jim prostovoljci in orožje, tako da je stopila vojna v nov stadij. Botha ima več moštva kakor se misli. Vojna bo trajala še nekaj mesecev, in stroški angleški se bodo še znatno pomnožili. Angleška admiraliteta je sporočila,

trg kakor v kakšnem pomorskem mestu, tukaj je cela vrsta črevljarjev, mizarjev itd. itd., skratka: zastopana so vsa rokodelstva s svojimi proizvodi in na sredi teh barak in barakic je najživahnejše. Tu se prodaja nova in stara obleka, tu so manufakturnega blaga zakladi. Raztrgana suknja, tako da jo same luknje skupaj drže, a pride raklo (množ.: rakli — po našem pomanjkljivem pravopisu — to so bitja v rodu naših barab — zweideutige Existenzen — le to bo menda razlika, da imajo rakli svoj jezik, kakor so ga imeli nekdanji slovenski rokavnjači, a tatje so ravno tako in rokomavhi) in jo kupi makar za 5 kopejk. Tam se ponuja par pošvedranih škornjev. K sreči ni palca noter, da bi kupcu izdal luknjo ... itd. itd. Seveda se ob takih prilikah tudi mnogo krade, a kaj to, v nas se še celo po cerkvah krade in po božjih potih, a tu govorimo o velikanskem recimo semnju, in v takih slučajih imajo ljudje tudi v nas navado, da radi večkrat potipajo, če je še novčarka v žepu ali ne in pripeti se tudi, da kateri izgreši svoj žep in potipa v drugega ... moj Bog, če jih je pa toliko! ... (Konec prih.)

da so ladije odpeljale v Južno Afriko od 1. julija 1899, do 31. marca 1900 v Kapsko kolonijo in v Natal: 7566 častnikov, 192.000 mož, 59.073 konj in 32.678 mul. Po 31. marcu do 31. avgusta se je seveda to število še pomnožilo. Tako ima Anglija poleg sramote še silne stroške. Izgubila pa je pri vseh inteligentnih narodih vse simpatije. Nasilstva Angležev do tujcev, Robertsove surovosti do Burov, smrtna obsodba burskega častnika Cordue, vse to je povzročilo, da je Anglija sovražena na vsem svetu. Nemški, francoski in ruski listi pišejo sila sovražno. Najbolj pa so ogorčeni v Holandiji, kjer se priporoča bojkot angleškega blaga.

Dopisi.

Iz Kroepe, 29. avgusta. Čitali smo v „Slov. Narodu“ o solzah kroparske devičarice. Seveda je „Slov. List“ trdil, da to ni vredno pisanja, in da so to stvari, ki so že nad dve leti stare. Trdil je tudi, da bi se dalo o Kropi marsikaj drugega povedati, n. pr. o žrebljarski zadrugi, kako da ona oglje prodaja in pri tem išče dobička, ko pusti na oglje deževati, da se teža poveča. Skoro gotovo bo pa moral to popraviti, o zadružnem oglju, kajti zadrugi se je, kakor smo slišali, usušilo precej stotov oglja. Ne čudimo se pa dopisniku, da se je o kroparski klerikalni zadrugi tako slabo informiral. Imel je menda več veselja nad sladko vinsko kapljico, katere se je baje dobro nasrkal, kakor se je govorilo po tukajšnjih gostilnah. Zato mu kličemo danes mi, da bi se dalo o Kropi res marsikaj drugega pisati, kar pa upamo, da ne bo dve leti staro. Ni namreč zadostoval kroparskim devicam vzgled, kako se vzame krancelj, in kaka sramota je za dotično deviško družbo, ako se kak ud pregreši zoper sveto čistost. Zopet je pri nas zarjavela devica, ki je veljala za jedno najpobožnejših in najmarljivejših deklet. Oropana bila kranceljna, katerega ji je vzela nek „fant“, ki je menda jedini v vsej Kropi imel namen, stopiti med devičneže. Seveda se je dekle pozneje kesalo svojega dejanja tako — da se je po Kropi govorilo, da oropani devici se meša vsled izgubitve kranceljna. In prav damo kroparskim dekletom, ki nečejo stopiti v to družbo, temveč pravijo, ako hočemo biti poštene in čiste, smo ravno tako lahko izven družbe, kakor v njej, razloček je le ta, da nam ni treba nositi povešenih glav in zelenih, oziroma višnjevih „pangelcev“ okolu vratu. In da ne bomo delale sramote župniku in celi Marijini družbi, kakor se je sedaj že drugič pripetilo, temveč če jo bomo, bomo jo same sebi. Mi pa zapojemo s prosjakom Tonetom devicam pesem: Ko bi device vedle to, — Kako v nebesih je lepo, Pa b' krancelce prvarvale, — Pa v večnost rajžale. K.

Z Razdrtega pod Nanosom, 29. avgusta. (Veselica gasilnega društva.) V nedeljo 26. t. m. je pokazalo naše mlado gasilno društvo, da so mu zagotovljeni vsi pogoji življenja. Cvet inteligence iz bližnje in daljne okolice, zlasti iz Postojine in Senožeč se je začel zbirati že mnogo pred početkom slavnosti v krasno ozaljšanih prostorih g. F. Kavčiča. Kmalu za večjim od delkom postojinskih gasilcev pod vodstvom gosp. P. Jurce se je pripeljala postojinska godba ter takoj nastopila obhod skozi vas in nazaj na slavnostni prostor. Priprosto ljudstvo je bilo kar zamaknjeno ob toli imponentni vdeležbi same izbrane gospode. V sencu košatih lip je svirala godba, donela je slovanska pesem iz krepkih grl domačih pevcev, začeljal se je povsod tisti veseli nemir, ki vzbuja radost v slehernem srcu. Mladino je zlasti vabil ples in krasni dobitki na tomboli, mirne, priproste možake pa novo oralo, katero so domača dekleta ponujala neprestano med množico — za 40 vin! — Jednajst lepih dobitkov je zadovoljilo vsakogar, komur se je sreča nasmehljala skozi veliko okno. Lepo pobarvani plug — največji dobiček, vreden 30 kron, je zadel priprost kmetič in vsikliknil: O kako sem ga bil potreben! Po tomboli se je razvila najlepša prosta zabava, dočim se je mladina vstrajno sukala ob zvokih postojinske godbe v zgornjem salonu. Ni ga bilo žalostnega lica. A, ko so v mraku zažareli lampijončki, nad vhodom gasilski grb s ponosnim napisom: „Na pomoč!“, v dvorani pa deželni grb izmed slovenskih zastav, so nekateri trdili, da se kaj tacega ne vidi niti v večjih krajih. Splošno veselje je nedeljo zategnilo

daleč čez polnoč. A še oni, ki so v potu svojega obraza služili boginji plesa — in še raje — svoji izvoljenki, niso rekli, da bodi kmalu konec, kaj šele drugi, ki so prvič v svojem življenju slišali, da zna tudi — jež peti. Pa še kako lepo poje g. Jež, tenorist! Škoda, da ni imela nedelja vsaj — 48 ur. Da se je vse izvršilo toli častno, redno in za društvo s sijajnim gmotnim uspehom ne smemo zabiti poleg Nj. Veličanstva presvetlega cesarja in deželnega odbora kranjskega, ki sta društvu sploh pomagla v življenje, tudi drugih dobrotnikov, ki so se rade volje odzvali pismeni prošnji društva z znatnimi prispevki, kakor gg.: Al. Krajnc iz Trsta, F. C. Kavčič in A. Weigelt z Razdrtega in tvrdka J. Kavčič iz Gorice. Hvaležno moramo omeniti zlasti tukajšnje letoviščarje, ki so društvu podpirali z nakupovanjem tablic za tombolo in s preplačili pri vstopnini in tudi — s starimi petaki. Dobitke so darovali gg.: Filip Kavčič, J. C. Kavčič, K. Kavčič, A. Michieli, L. Delinc z Razdrtega, Herman Debevec in M. Kavčič z Dilc, L. Dekleva iz Buj in A. Suša iz Senožeč. S preplačilom ob vstopnini so se zlasti odlikovali gg.: J. C. Kavčič, Fr. Dekleva, župan postojinski, J. Miklavčič iz Trsta, F. Kavčič z Razdrtega in drugi, katerim kličemo: Bog plati! S tem je mlado društvo praznovalo slovesen krst doznajši. da vživa med tukajšnjim občinstvom vseh slojev najsplošnejše simpatije. Še nekaj bi bilo treba omeniti, da bi bila slika popolna, toda ob sladki zavesti, da se je izvršilo vse v najlepšem redu in na občno zadovoljnost, naznanimo širnemu svetu, ki se zanima za naše razmere, da je vsled tega na naši c. kr. pošti — ministrstvo podalo demisijo. Punctum! Načelnik.

Iz Kozjega na Štajerskem, 29. avg. V našem c. kr. davčnem uradu zavlada so čudne razmere. Namesto, da bi se delalo, se politikuje. To se pravi, naš davkar Ign. Grill politikuje in zbada slovenske uradnike ter jih s tem odteguje delu. Posebno odkar je iz nekega privatnega poročila izvedel, da bode v kratkem imenovan naddavkarjem v Radgoni, vskipela je zopet njegova german-ska kri, ki je sicer bila precej mirna. Ne mine dan, da bi v uradu ne začel udrihati po Slovencih. Za vsako afero, ki se pripeti v Kozjem, za vsak dopis v časnikih dela odgovorne slovenske davčne uradnike. S svojim zbadanjem pa daje le potuho praktikantu Zvirnu; da ta razgraja ponoči po trgu, da kliče „Heil und Sieg!“, poje „Die Wacht am Rhein“, nosi ostentativno plavice — tega menda naš ljubi davkar noče vedeti. — Njegov sin, jurist, izziva Slovence s frankfurtarskim trakom ter plavicami, a naš davkar to mirno trpi in se celo jezi, če se tako izzivanje kritikuje v časopisih. Slovenskega jezika je naš davkar tako malo zmožen, da vsak, če le nekoliko nemški zna, rajši govori z njim nemški, ker bi bil sicer ves pogovor brez uspeha. In davkar se drzne potem še norčevati se iz Slovencev, če je dobil na svoje, v spakedrani slovenščini stavljeno vprašanje nemški odgovor! Za Boga, gospod davkar, kdo pa naj z Vami slovenski govori, če ne znate! Posebno pa Vas ne more razumeti manj izobraženi človek. Pustite rajši politiko v uradu pri miru, pa vzemite mesto nje — če se Vam že ne zljubi delati — v roke slovensko slovnico in se učite slovenskega jezika! Osobito pa ne motite pri delu slovenskih, sploh drugih uradnikov, in ne dajajte z svojim zbadanjem potuhe praktikantu Zvirnu ki je že itak vodja tukajšnjih nemških razgrajačev. To Vam potrdi ves trg. Pomislite da ste c. kr. uradnik!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 31. avgusta.

— Osebnosti. Računski oficial pri dež. vladi v Ljubljani g. M. Roshnik je imenovan revidentom, rač. asistent gosp. Makso Fieccchi pa oficialom.

— Pcdrepnost „Slovenčeva“ je časih že res taka, da mora predsedati vsakemu, in naj je to največji neolikane klerikalne stranke, ki je v pogledu olike na najslabšem glasu. Mi smo pisali o dru. Andreju grofu Schaffgotschu, da je jako vesten in marljiv uradnik, in da je slovenščine zmožen tako v jeziku, kakor v pisavi. Rekli smo, da gospodu grofu v tem oziru ni ničesar očitati. V drugem pa smo rahlo in mehko izrazili svojo bojazen, da bi gospod dvorni svetnik ne zagazil v kako nepotrebnost klerikalstvo, ali mej vrstami se

je lahko čitalo, da tega ne pričakujemo ker upamo, da je grof Schaffgotsch mož, ki bode objektivno premočeval naše javno življenje. Objektivnosti smo zahtevali in drugega nič! To vse pa imenuje lažnjivec „Slovenec“ „napad steklega psa“. Stvar je prozorna, ta svojat vganja brenčeljsko podrepanost nasproti grofu Schaffgotschu, a mi, če se bo grofu dopadel ta usiljivi mrčes, ne rečemo drugega, nego: habeat sibi!

— „Ljubljanska kreditna banka“, katera je že pričela delovanje ter ima svoje prostore v Špitalskih ulicah št. 2 v hiši g. Grobelnika, je razposlala okrožnico, v kateri pravi: „Ljubljanska kreditna banka“ ni konkurenčno podjetje že obstoječim tukajšnjim denarnim zavodom; nasprotno je ista tako rekoč njihova popolnitev ter se bode vedno potrudila, ostati v prijetnem sporazumljenju in živahni zvezi s hranilnicami in s posojilnicami. „Ljubljanska kreditna banka“ ni politično, temveč čisto trgovsko podjetje, katero ima svoj postanek zahvaliti potrebi prebivalstva po domačem bančnem zavodu, in bode pri svojem delovanju obračala vso pozornost temu prebivalstvu ter potemtakem prizadevala si pred vsem izpopolnjevati svojo nalogo v krepki podpori kupčije, obrti in industrije. „Ljubljanska kreditna banka“ je vsled svojih obilnih zvez v prijetnem položaju, omogočiti tudi najširšim krogom, posluževati se koristi, ki izvirajo od velikega kapitala ter Vas vabi za to, da vporabljate njeno posredovanje, zatrjujoč Vam, da boste kulantno in ceno postreženi. Posli ljubljanske kreditne banke so: Nakup in prodaja vrednostnih papirjev in valut, posebno rent vseh vrst, zastavnih pisem, železniških prioritet, akcij, srečk, nemških mark, laških lir, rubljev, ameriških dolarjev itd. Vnovčevanje kuponov, izrebanih zastavnih pisem in srečk. Zavarovanje proti izgubi pri kurzu pri izžrebanju srečk, zastavnih pisem in prioritet. Vinkulacija in devinkulacija vrednostnih papirjev vseh vrst najkulantneje. Kavcije vojaških ženinov, kakor tudi vse druge kavcije v vrednostnih papirjih preskrbuje ceno. Denarne vloge obrestuje od dne vloge do dne vzdiga s 4% in izplačuje tudi večje zneske proti zelo kratki odpovedi. Posojila na vrednostne papirje z zmernimi obrestmi. Sprejemanje vrednostnih papirjev v shrambo in oskrbovanje. Revizija izžrebanih številk in odrezovanje kuponov. Eskomptovanje menic kulantno in ceno. Incasso menic na vse tuzemske in inozemske bančne trge. Dovoljenje domicilovanja menic izven Ljubljane v zvezi z banko stoječih strank. Stavbni krediti s primerno podlogo najkulantneje. Blagovni oddelek. Nakup in prodaja blaga v komisiji. Poleg tega bodo se vse druge v bančno stroko spadajoče transakcije najskrbneje izvrševale.

— Slovensko gledališče. Priprave za prihodnjo sezono so se že pričele. V ponedeljek, dne 27. avgusta imelo je dramsko oboje prvo skupno skušnjo v gledališču, od tedaj naprej vrše se vedno vsak dan skušnje za sezono, katera se sredi meseca septembra otvori.

— Sokola ljubljanskega izlet v Vipavo, za katerega se, kakor smo že poročali, kaže živo zanimanje, bode nepreklicno na praznik dne 8. septembra. V večerajšnji odborovi seji se je določil natančni vspeh, katerega pričbimo jutri. Za danes le toliko, da je odhod v soboto, dne 8. septembra pred 6. uro z brzovlakom do Postojine in potem z voznimi po krasni vipavski dolini. Povratek bode v nedeljo zjutraj do poštne vlaka, ki iz Postojine dohaja okolu pol 3. ure popoldne v Ljubljano. Skrbjeno pa bo za vozove tudi za one, ki bi se hoteli vrniti že v soboto ponoči ob 11. uri na mešani vlak, ki dohaja iz Postojine v Ljubljano v nedeljo zjutraj ob 6. uri.

— Gospod dekan Lavrenčič v Šmartnem pri Litiji toži, da še vedno ni „na zelenem“, in da se je, kot župnik boštanjski, zadolžil v kratki dobi svojega triletnega bivanja v Boštanji več ko za dva tisoč goldinarjev. Boštanj tudi z njim ni še „na zelenem“. Pravijo, da bi gospod patron rad „na zeleno“ prišel z g. Lavrenčičem, glede nedostatnih računov. O tem ob drugi priliki, ko se zadeva sklepno reši, ker preiskava še ni končana. Pomilovati je gosp. dekana Lavrenčiča, da celih pet let „na zeleno“ ni prišel, vendar kdo more za to, da je tako slabo gospodaril v Boštanju, da je toliko zapravil, da mu slavna Šmartinska

župnija še vedno ni mogla zaceliti ran v njegovi bisagi? G. Lavrenčič rad pripoveduje vsakemu, kdor ga hoče poslušati, da je porabil več kot dva tisoč goldinarjev za izboljšanje farovškega zemljišča v Boštanji, samo tega ne pove, kam je ta denar zakopal, da bi se ga dvignilo, ker po pravici rečeno, iz svojega žepa ni porabil za izboljšanje farovških zemljišč — niti vinarja!

— Iz Košanske doline se nam piše: Pozor, napredni možje! Naši črni gospodje kuhajo pri nas v vreči katoliški shod. Ker ni bil še nikjer naznanjen ko na leci, in ker je tukaj ljudstvo še tako naivno, da časti te blagoslovljence kar po božje, se nam zdi potrebno, da naznanimo, da bo v nedeljo 2. septembra popoldne po litanijah v košanskem župnišču katoliški shod, ki bo imel namen pripravljati še popolnoma slepe kmete za občni katoliški shod v Ljubljani. Kakor se nam dozdeva, se bode obravnavalo tudi radi konsumnega društva in župnikove hranilnice. Stvar je jako važna. Na pomoč, narodni možje!

— S sabljo po glavi. Zabeležili smo govorico, da je neki stotnik pri vajah blizu Rakeka udaril necega rezervista s sabljo tako po glavi, da mu je presekalo lobanjo, in da se govori, da je dotični rezervist umrl. Zdaj smo izvedeli, da rezervist ni umrl. Stotnik ga je resnično s sabljo vsekalo po glavi in ga teško poškodoval. Ranjenca so spravili v marodno sobo poleg Rakeka in poskrbeli, da bi nič natančnega ne prišlo v javnost. Nihče ni smel k njemu, nihče ni smel z njim govoriti. Nekdo je vendar skrivaj prišel do ranjenca in izvedel, da ga je stotnik vsekalo po glavi, ko je vodo pil, vendar je spoznal, da so ranjenca tako ugnali, da se ne bo upal povsem odkrito govoriti, kadar ga bodo zasliševali. Povdarjamo še jedenkrat, da semora stvar vsestransko pojasniti.

— Koncert s plesom prirede akademiki brdškega okraja dne 2. septembra t. l. v prostorih g. M. Veverja (p. d. Slapar) v Lukovici, in sicer s tem le vspehom: 1. Pozdrav, govori D. L. Selski. 2. D. Jenko: „Prešernova oporoka“, deklamuje gospica Vida K. . . 4. F. S. Vilhar: „Mornar“, tenor solo, poj g. Janko Krsnik, stud. ing., na glasovirju spremlja gospica J. K. . . 5. Slavnostni govor govori M. T. Podkrajec. 6. Fleišman: „Pod oknom“, poje kvartet. 7. Fr. Gerbič: „Skepala roke si bele“, tenor solo, poje g. Janko Krsnik, stud. ing., na glasovirju spremlja gospica J. K. . . 8. Nastop moškega zbora. 9. V. Parma: Intermezzo iz „Ksenije“, in koračnica iz „Rokovnjačev“, na glasovirju igra gospica J. K. 10. „Karakala“, velika tragedija. — Prosta zabava s plesom. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina 60 vin., za obitel 2 K, dijaki prosti. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Čisti dohodek je namenjen zakladu za Prešernov spomenik. K obilni udeležbi vpljudno vabi odbor. Gostje dobro došli.

— Slovensko akademično ferialno društvo „Sava“ priredi dne 15. septembra v Kranju Prešernov večer s plesom. Isti dan priredi v mestu, kjer je bival in umrl naš pesnik-velikan, bakljado in serenado, dne 16. septembra pa sodeluje pri veliki slavnosti, ki jo prirede kranjska društva. Odbor prosi vse člene, ki se mislijo slavnosti vdeležiti, naj se pravočasno javijo, da mu bode možno, vse potrebno ukreniti za stanovanje. Dopise sprejema tačasni tajnik g. medicinec Bela Česarek, Šelenburgove ulice v Ljubljani.

— Vojaške vaje na Notranjskem bodo končane te dni. Posebno zanimiv bo odhod vojaštva, kajti 4. t. m. bo v vagoniranje vojakov in bo moralo v 12. urah biti odpeljanih 30 do 35.000 vojakov. To bo jedna najvažnejših točk letošnjih vojaških vaj na Notranjskem. Vojaštvo bo moralo seveda pripravljeno biti, in bo stalo takorekoč mož pri možu od Rakeka do Blok, torej v vrsti dolgi nad 20 kilometrov. Konec bo baje 4. septembra popoldne. Stvar bo zelo zanimiva in pride veliko tujcev gledat, kajti z bližnjih hribov se bo vse dobro opazovalo. Vojaštvo se je prav lepo vedlo, in se ni čula od nobene strani niti najmanjša pritožba. Tekom vaj sta umrla dva vojaka, jeden za legarjem, drugi za zastrupljenjem krvi, oba od bosanskega polka. K pogrebu je obkral prišel pravoslavni duhovnik.

— Gasilno društvo v Štepanji vasi. Pri nedeljski veselici tega društva bo svirala vrhniška godba. Na vspeh je loterija, ples in petje. Gasilci v društveni opravi so vstopnine prosti.

— Umrl je dne 25. avgusta t. l. gosp. Ivan Vrankovič, posestnik in gostilničar v Rakovljah pri Braslovčah. Rajni je bil vrl narodnjak. Naj v miru počiva!

— Poročil se je deželni vodni tajnik v Celovcu g. Ivan Kremenšek z gđ. Ireno Rushka iz Brna. Čestitamo!

— Glas iz občinstva. Gospodje v šenklaškem farovžu, ki se toliko brigajo za vse stvari, vendar včasih pozabijo celo, da imajo tudi nekatere „malenkostne“ dolžnosti. In tako mi je te dni nekdo pravil, kako lep red je na ljubljanskem pokopališču. Neka sirota, kateri je pred leti umrla mati, je nahranila onih par goldinarjev, da jih je vplačala, da si na ta način vsaj nekaj let ohrani grob nepoškodovan in neprekopan. Gojila ga je, zasadila si cvetk, saj je bilo pa to morda tudi njeno jedino veselje. Postavila je celo za njene razmere precej drag križ. Toda oni dan gre zopet na pokopališče — in ne najde groba več. Križ je ležal tam nekje v travi — grob so ji prekopali ter položili vanj dva mrliča. Seveda se bodo morda izgovarjali, da je bila slučajna pomota — toda to je malomarnost ne le mežnarja, ampak tudi onih gospodov šenklaškega farovža, ki imajo paziti na to, da je na pokopališču red. Dobro bi bilo, da bi se razven za liberalce, za konzume itd. itd. — pobrigali tudi malo za take — „malenkosti“.

— Sedanfeier prirede jutri vsa nemška društva ljubljanska v notranjih prostorih kazinskih!

— Splošno delavsko napredno izobraževalno, pravovarstveno in podporno društvo v Ljubljani bo imelo v soboto, dne 1. septembra t. l., ob 8. zvečer v Auerjevi vrtni restavraciji, Wolfve ulice izvenredni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročila. 2. Vplačevanje in vpisovanje. 3. Predavanje. 4. Volitev. 5. Razno.

— Društvo delovodij ima zborovanje dne 1. septembra t. l. ob 8. uri zvečer in sicer v Hafnerjevi pivarni. Gg. člani so povabljeni, naj se zaradi važnih društvenih razmer polnoštevilno snidejo.

— Mestna kopel. Od 20. do 25. avg. letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 750 kopel, in sicer za moške pršnih 384, kadnih 156, za ženske pršnih 70, kadnih 140.

— Vojak obstreljen. Včeraj je bil v Šmartnem pri Grosupljem neki poddesetnik po neprevidnosti drugega na nogi obstreljen.

— Povožil je včeraj zjutraj neznan kolesar na Starem trgu delavko Ivano Kerstino. Kolesar je baje zvonil, a ženska se mu ni hotela umakniti. Poškodovana je bila močno.

— Hišo z blatom namazal je neki razposajen deček včeraj popoldne Jakobu Soncu v Cerkvenih ulicah št. 25.

— Izgubljene stvari. Na Dunajski cesti je včeraj zvečer izgubil nekdo srebrno verižico, katera ima kot obesek pasjo glavo in kompas.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 10. do 25. avgusta kaže, da je bilo novorojencev 27 (=40.95‰), umrlih 20 (=29.70‰), mej njimi jih je umrlo za tifuzom 1, za jetiko 2, za vnetjem sopilnih organov 1, vsled samomora 2, za različnimi boleznimi 14. Mej njimi je bilo tujcev 5 (=25‰), iz zavodov 10 (=50‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za tifuzom (tujec bolan prenešen v c. kr. vojaško bolnico) 1, za grižo z biuvanjem 1 oseba.

* Gibraltarski predor. Francoski inženir Jan Berlier je izdelal načrt, po katerem bi spojili Evropo in Afriko po podmorskem predoru pod Gibraltarskim prelivom, kjer sta si zemljini najbližje. Predor bi bil 41 km dolg. Stroški so proračunjeni na 123 milijonov frankov. Težave tega podjetja ne bi bile večje nego na pr. pri Cenis-kem, Sv. Gothardskem, Arlberskem in Simplonskem predoru. Omenjeni inženir je izumil nove stroje, s katerim bi hitreje in ceneje delali nego pri prejšnjih takih podjetjih in velikansko delo izvršili v sedmih letih. Španska vlada podpira ta načrt; marokanskemu sultanu sicer ne prija ta namera, vendar pa upajo, da se ne bode protivil izvršitvi nameravanega predora.

* Dvoboj v vlaku. V Zedinjenih državah blizu Piedmonta sta se v vlaku sprla Vilim Aleksander in Josip Cooper radi 35 centimov. Začela sta se zmerjati. Nakrat je potegnil Cooper revolver ter pozval Aleksan-

dra na dvoboj. Sopotniki so zbežali iz kupa ter so se mnogi poškodovali. V tem se je začel dvoboj Aleksander je zadel Cooperja v čelo. Bil je takoj mrtev.

Književnost.

— Slavjanskij Věk. Tretji sešitek te jako zanimive slovanske revije, ki jo izdaja dr. D. N. Vergun na Dunaju (VIII. Benno-gasse 22, naročnina za celo leto 10 kron) prinaša celo vrsto razprav političnih in kulturne vsebine. Izmed njih naj omenimo samo članek o bodočnosti Albanije, katero vprašanje je zlasti za Avstrijo velikega pomena, razpravo o Macedoniji, dopis „Slavjanskija Stremlenija, dopise iz Bosne, iz Lvova itd., vsega uvaževanja vredno razpravo dr. Verguna „Slavjanskija besedy“ in povest A. P. Čehova „Student“. Vsebinska je bogata, mikavna in raznovrstna, a vsak spis preveva gorko čustvo za slovansko vzajemnost.

— „Slavisches Echo“ ima v 15. št. tole vsebino: Ein auf die Sanierung unserer Zustände gerichtetes Programm. — Was alle Slaven gleich betrifft. — Politisches. — Zeitungsstimmen. — Vermischtes. — Literatur und Kunst. — „Slavisches Echo“ izhaja vsak teden na Dunaju, X. Eugen-strasse 37. ter stane za vse leto 12 kron. Ureja ga g. Fran Podgornik.

Telefonska in brzajavna poročila.

Dunaj 31. avgusta. Odločitev v zadevi notranjega položaja je prav blizu. Vlada se je odločila za hitrejši tempo, da se stvar že dožene. Čim se povrne cesar iz Išla, sprejme ministrskega predsednika v posebni avdijenci. Ta avdijenca bo velikega političnega pomena. Ministrski predsednik Körber konferiral je zadnje dni z raznimi voditelji parlamentarnih strank. Namen teh konferenc je bil, izvedeti, če je upanje, da bo mogel parlament normalno funkcionirati. Neki člen „Slovanske krščansko-narodne zveze“ je ministrskemu predsedniku rekel, da sicer njegov klub, kakor veleposestniki, stoje proti sedanjim vladim, žele pa vzlic temu, da bi državni zbor zamogel delati. Körber je napram temu poslancu trdil, da je izpolnil svojo obljubo in se ni dal potegniti na levo. (Op. ured.: Kaj pa imenovanje višjega državnega pravdnika v Gradcu in imenovanja v Celju?) Termin, kdaj se skliče državni zbor, še ni stalno določen. Odločitev je zdaj v cesarjevih rokah in se čim prej izreče.

Dunaj 31. avgusta. Iz Budimpešte se poroča, da še ni odločeno, iz kakega materiala se napravijo novi topovi. Značilno za naše razmere je, da so se v tej, varnosti države tika-joče se zadeve, izvedele posamičnosti, vsled katerih je bilo mogoče vprizoriti divjo spekulacijo na borzi.

Krakov 31. avgusta. „Czas“ poroča, da pri konferencah z voditelji raznih strank ni vlada stavila nikakih predlogov in dostavlja, da vlada nikakor ne misli oktroirati splošne volilne pravice.

Budimpešta 31. avgusta. Iz Ver-cierove je došla vest, da je prišlo tamkaj do krvavih izgrediv med Rumuni in Bolgari. Rumunski pop je ljudstvo naščuval proti Bolgarom, in ko so se začele rabuke je hujskal Rumune: Pokoljite Bolgare, sicer pokoljejo vas. Dva Bolgara sta bila ubita, mnogo Bolgarov in Rumunov je ranjenih.

Petrograd 31. avgusta. General Lenevič javlja, da še noben vojak združene armade ni vstopil v cesarsko palačo v Pekinu, kje se mudi cesarica, se še sedaj ne ve. Predno je cesarica pobegnila, je dala več ministrov usmrtili.

London 31. avgusta. Kolosalno senzacijo vzbuja vest, da sta Amerika in Rusija nasvetovali velesilam, naj se z Lihungčangom začno mirovna pogajanja.

Poslano „Slovincu“.

(Dalje.)

Do luteranske dobe ste bili katoliški duhovniki na Slovenskem glede šol, gojenja učenjaških strok popolnoma pasivni ljudje. Predobro ste bili rejeni. Šol v naših deželah niste, kakor drugod ustvarili

katoliški duhovniki. Šol za širše občinstvo, za kmetstvo, meščansko mladež. Na Laško so se hodili učiti tedanji duhovniki in drugi imovitejši na Slovenskem. (Dimitz I. str. 176 in 216.) To v 12—13—14. stoletju. Patriarhi oglejski, brižinski, solnograški škofje so bili merodajni in so imeli v deželah dosti govoriti. Drugod se razvija v samostanih, v škofijah večja kultura. Storitni so smeli in mogli katoliški duhovniki vse. Imeli so vsa bogastva slovenskih dežel na razpolago. Meščan se je šele razvijal, kmet je stokal pod tlakarstvom. Katoliški duhovniki bi bili lahko gojili nauk in umetnosti. Pač, v Loki je bil neki Wolflinus scholasticus, učitelj. Hitzinger ga je zasledil. Seveda so morali graščaki in meščani dobiti si iz laških in nemških krajev pisarje in valpete, ker je bil tedanja duševna moč, na stroške ljudstva dobro rejeni katoliški duhovni na Slovenskem taka ničla! — V 15. stoletju imajo v Ribnici neko šolo. V kakem samostanu so imeli kako šolo za svoje duhovniške gojence; nekaj so se morali menihi brati, pisati učili; ali ljudskih šol, srednjih šol ni; le take imajo kako vrednost v kulturnem oziru. Boremo le, da je v slovenskih mestih v teh stoletjih meščan dober in velik trgovec. Pa brez žida tudi ne gre. Brez tega sicer noben narod nič prida ne premore v trgovini.

V Ljubljani je bila v 15. stoletju pri stolni cerkvi neka šola. Ta je zamrla in potem zopet oživela. Bila je latinska. Nemški viteški red je imel eno šolo. Leta 1841. so imeli v Kamniku neko šolo. Jörg von Lack je bil učitelj; 1486 v Vipavi, v kateri se je nemško in slovensko učilo. (Dimitz I. str. 318.) V 15. stoletju so na dunajski univerzi Slovenci kot učenci in učitelji. Razun iste pri stolni cerkvi in pred Križanki, so meščani osnovevali šol.

Nekaj lepih cerkv se zida. Italijanski, nemški mojstri vodijo zidanje. Ali meščanski element je v teh stoletjih agilen in gospodari dobro.

Trubarjev čas. — Že v 13. stoletju se je pri nas začelo gibanje proti premogočnemu katoliškemu duhovenstvu, papežtvu. Leta 1315. spozna patriarh Otobuono de Razzi za potrebno, postopati proti „nevernikom“. Flagelanti so nastopali že prej, Waldensi okolo l. 1315. (Loserth: „Die Reformation und die Gegenreformation in den innerösterreichischen Ländern“ str. 14—16.) Naše duhovenstvo je v 15. stoletju bilo kaj čudno. Menda prej tudi ne dosti boljše. „Statt ein einzelnes Mitglied des Standes zur Verantwortung zu ziehen, verurtheilte man gleich die Gesamtheit. Grund zu klagen gebe es wohl: die Bestechlichkeit der Bischöfe bei der Verleihung der Pfründen die Geldgier der Pfarrer, die Romfahrten, das Ablasswesen. Ehebruch und Wucher seien im geistlichen Stande nichts Seltenes. Es gebe Pfarrer, die es gar nicht wagen dürfen, ihre Pfarrkinder zu tadeln, weil man sie sonst ihrer eigenen Unzucht, des Spieles und Wuchers wegen verklagen würde. Nicht selten berufen sich die Kinder auf das von Bischöfen, Praelaten und Pfarrern gegebene Beispiel. Unzucht, Völlerei, ausgelassene Reden, Raufen und Stechen in den Wirtshäusern, das sei ihr Leben“. V moških in ženskih samostanih ravno tako. „Eher möge einer im Fegefeuer ohne Neid und Aufregung leben, als in einem Kloster.“ Katoliškega duhovnika slikajo tako, da mu dajejo mesto knjig igralno desko v roke, meč in dolg nož ob pas, žensko v naročje. Patriarh je dobil leta 1495. naznanilo, da so se v žalski fari na Štajerskem na pokopališču klali in sicer z duhovnom. Dalje drugod: „Sacerdos quendam suum caplanum cum poculo percussit et sic in eum violentas manus animo irato iniecit“. — Leta 1483: Župnik Johann Synapis v Slov. Gradcu je tožen patriarhu, da neče plačati svoji služkinji tirjatve 22 zlatov. Neki župnik pri Slov. Gradcu je v cerkvi ugnal neko svinjarijo. Z župniškimi dohodki je trgovina. Tedaj je bilo še dosti duhovnikov, pa cerkvene službe so se vendar zanemarjale, ker ni bilo plačil, ker so nemški, italijanski višji duhovniki zapravljali dohodke župnij v tujini. Kdor hoče vedeti o tem še več, naj bere Loserthovo omenjeno knjigo. To vse je še pred nastopom Trubarja. Bogastva mrtve roke so bila velikanska. Ista so bila tudi kmetu na poti, ne samo grajščakom. Kmetstva vstaja leta 1525. na Slovenskem je veljala tej mrtvi

roki, ljubi deželni zgodovinar, ki mi vedno očitata grajske lumpe Berite Losertha str. 28, 31, 32. Kmetje so hoteli vse duhovenske dohodke odpraviti; v tej vstaji ni šlo za staro pravdo, ampak za božje, katero se je zlorabljalo po vaših prednikih.
(Konec prih.)

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 1. do 28. avgusta t. l. poslali prispevkov p. n. gospoda in družva: Moška podružnica v Kranju 128 K (namesto zadnjič krivo izkazanih 122 K), ženska podružnica v Radovljici 200 K pokroviteljine, podružnica v Premu 10 K, podružnica za sodni okraj Brdo 62 K, hranilno in posojilno društvo v Celovcu 100 K, moška podružnica v Litiji 100 K, kapl. Ign. Nadrah zbirko 29 K 20 h, podružnica v Mokronogu 22 K, odv. kand. dr. Ljud. Gulin na Rečici 6 K, moška podružnica v Radovljici 60 K 80 h, Vincencijeva družba v Trzinu 200 K, izvenakad. podružnica v Gradcu 108 K, podružnica za Pokrče in okolico (Kor.) 30 K, moška in ženska podružnica v Mariboru 520 K, moška in ženska podružnica v Postojni 82 K, Julci Funder v Gradcu 6 K, podružnica v Novem mestu 150 K, hranilnica in posojilnica v Cerknem 20 K, kapl. J. Stabuc pri sv. Lovrencu v Pušavi iz Pernatovega nabiralnika 6 K, uredništvo „Slovenca“ 36 K 70 h, upravnistvo „Slov. Naroda“ v št. 174 do 195 objavljene zbirke 231 K 84 h, v kateri svoti je tudi zbirka čitalnice v Ribnici v znesku 104 K 50 h. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Upravnistvu našega lista je poslal: Za Prešernov spomenik: pod geslom: „Mokro cvetoč iz „rožnega hrma“ pošilja nabranih 11 K, godovnik Gusti-kvama.“ — Živel!

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluje

Melusina ustna in zobna voda

utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.
Jedina zaloga (10—35)

lekarna M. Leustek, Ljubljana

Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 28. avgusta: Terezija Zajc, kajzarjeva hči, 3 leta, Ilovica št. 2, božjast. — Stanko Buh, kiparjev sin, 4 mes., Jenkove ulice št. 11, akutni želodčni katar. — Marija Hribar, pleskarjeva hči, 5 mes., Marije Terezije cesta št. 11, vnetje sopil. — Ivana Jerancič, posestnica, 57 let, Karlovska cesta št. 8, pljučnica. — Barbara Šolar, dninarica, 70 let, Radeckega cesta št. 11, ostarelost.
Dne 29. avgusta: Vinko Šušter, knjigovezov sin, 2 dni, Cegnarjeve ulice št. 4, črevesni katar.
Dne 30. avgusta: Angela Rojc, spediterjeva hči, 4 mes., Metelkove ulice št. 5, akutni in želodčni katar.

V hiralnici:

Dne 24. avgusta: Barbara Grünthal, dninarica, 36 let, božjast. — Marija Zalar, dninarica, 70 let, rak.

V deželni bolnici:

Dne 22. avgusta: Ivan Kanc, dninar, 67 let, naduha.
Dne 25. avgusta: Franja Pezdur, šivilja, 54 let, blaznost.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 m. Srednji atmos. tlak 756-0 mm

Augst	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
30	9. zvečer	741.8	13.7	sl. svzhod	jasno	0.0 mm.
31	7. zjutraj	741.7	9.8	brezvetr.	skoro jas.	
	2. popol.	741.2	19.3	sr.svzhod	del. oblak.	

Srednja včerajšnja temperatura 15.9°, normala: 17.1°.

Dunajska borza

dne 31. avgusta 1900.

Skupni državni dolg v avstrijskih kronah	97.70
Avstrijska zlatna renta	97.95
Avstrijska kronska renta 4%	116.95
Ugrska zlatna renta 4%	97.70
Ugrska kronska renta 4%	115.—
Avstro-ogrski bančni denar	90.60
Kreditne delnice	1702.—
London vista	664.—
London vista	242.15
Nemški drž. bankovci po 100 mark	118.20
99 mark	23.65
20 frankov	19.29
Italijanski bankovci	90.45
Č. kr. cekini	11.40

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga za Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak z Trbiža, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Anstett, 10. zjutraj, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Inmost; čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak z Trbiža, Postabla, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Ljubno, Dava; čez Selzthal v Solnograd, Inmost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vasi, Hebr, Francove vasi, Karlove vasi, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osonni vlak z Trbiža, Postabla, Beljaka, Celovca, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osonni vlak z Trbiža, Beljaka, Celovca, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Linc, Bregenz, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vasi, Hebr, Francove vasi, Karlove vasi, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 m. zvečer osonni vlak v Jerenice. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kroppe. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 4 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inmosta, Solnograda, Lince, Steyra, Lila, Anstett, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jerenice. Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlovih varov, Hebr, Marijine varov, Plnja, Budejovic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Postabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Postabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Hebr, Marijine varov, Plnja, Budejovic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Postabla. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 20 min. zvečer iz Podnart-Kroppe. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 3. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 3 m. popoldne, ob 5. uri 50 m. in ob 10. uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1306)

Najnižje cene.
Največji izbor.
Preobleke. Popravila.
L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Dr. Friderika Lengiel-a Brezov balzam.

Že sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrta njeno deblo, je od pamtiveka znan kot najzdravnejše lepilo; ako se pa ta sok, po predpisu izumitelja pripravi kemičnim putem kot balzam, zadobi pa čudovit učinek.

Ako se namaže zvečer z njim obraz ali drugi deli polti ločijo se že drugi dan neznatne luskinje od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.

Ta balzam zgladi na obrazu nastale gube in kozarce pike ter mu daje mladostno barvo; polti podeljuje beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltavost, ogerce, nosno rudečico, zajedec in druge nesnažnosti na polti. — Cena vrču z navodom vred gl. 1.50. (37—16)

Dr. Friderika Lengiel-a BENZOE-MILO

Najmilejše in najdobrodejše milo, za kožo nalašč pripravljeno, 1 komad 80 kr. Dobiva se v Ljubljani v Ub. pl. Trnkóczy-ja lekarni in v vseh večjih lekarnah. — Poštna naročila vzprejema W. Henn, Dunaj, X.

Vpitje otrok in otročičev

pri umivanju je večkrat le bolesten krik proti usmiljenja vredni napačni navadi uporabe slabega toaletnega mila. Matere, katere svoje otroke ljubite, ne uporabljajte za umivanje dojenčev in otrok nobenega drugega mila kakor nenavadno nežno ter tolsče bogato Doeringovo milo s sovo. Isto je neponarejeno čisto ter neskeleče in se dobiva po 30 kr. povsod. a (503—4)

V Ljubljani prodajata: Anton Krisper in Vaso Petričič. — Generalna zaloga: A. Motsch & Co., Dunaj.

Dva učenca

ne čez 14 let stara, ki sta dovršila ljudsko šolo z dobrim uspehom, se sprejemata takoj v mojo trgovino s specerijskim blagom in železnino.

(1744—1) Franc Guštin v Metliki.

Trgovski pomočnik

zmožen slovenskega in nemškega jezika, želi premeniti službo v trgovino z mešanin blagom na deželo. (1747)

Pismene ponudbe se prosijo pod: A. Meglič, Trst, Via del Torento 18.

V najem se dá ali pa tudi prodaja

hiša

s koncesijo za žganjetoč, gostilno in trgovino v Razdrtem pri Postojni.

Hiša je na najlepšem kraju, zraven farne cerkve, na sredi vasi, ob glavni cesti Dunaj-Trst; pred hišo je vodovod. (1752—1)

Plačuje se hiša lahko na obroke. Natančnejši pogoji se izvedo pri Franu Tratniku v Dolenji vasi pri Cerknici.

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali, a 40 kr. in 60 kr. se dobiva samo (1393—8)

v deželni lekarni pri Mariji pomagaj M. Leustek-a v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.

Schweinfurt 11. februarja 1899.

L. Kres, mlekarja.

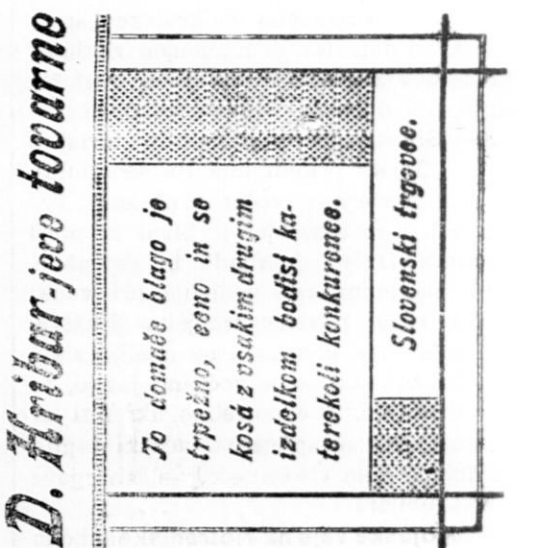
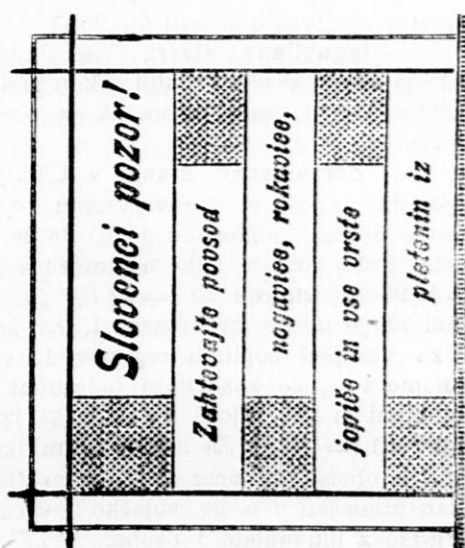
L. Luser-jev obliž za turiste.

Priznana najboljša sredstva proti kurjim očesom, žuljem itd. itd.

Glavna zaloga: L. Schwenk-ova lekarna Dunaj-Meidling.

Zahtevajte Luser-jev obliž za turiste po 60 kr. Dobiva se v vseh lekarnah.

V Ljubljani: M. Mardetschlager, J. Mayr, G. Piccoli. V Kranju: K. Savnik. (485—23)

St. 26 849.

Razglas.

(1716—3)

V smislu §-a 6. zakona z dne 23. maja 1873 (št. 121. drž. zak.) naznanja se, da bo razgrnjen

prvotni imenik porotnikov za l. 1901.

od 27. avgusta do 4. septembra t. l.

v magistratnem ekspeditu na ogled ter da ga v tem času vsakdo lahko pregleda in naznani proti njegovi sestavi svoj ugovor.

Porotniškega posla so po §-u 4. omenjenega zakona oproščeni:
1. tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje dobe za vedno;
2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja;
3. osebe, ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti, za ta čas, ko so poklicane k vojaški službi;
4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranočelniki in tako tudi lekarnarji, ako uradni ali občinski načelnik zanje potrdi, da jih ni mogoče utrpjeti za sledeče leto;
5. vsak, kdor je prejetemu poklicu v enem porotniškem razdobju, kot glavni i a namestni porotnik zadostil, do konca prvega prihodnjega koledarskega leta.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 24. avgusta 1900.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Knezovi hiši, na Marije Terezije cesti št. 1

obrestuje hranilne vloge po 4%.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure: razun nedelj in praznikov vsak dan od 8.—12. ure dopoldne. (180—8)

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406. Telefon št. 57.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Nolli.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.